

Mennyire jók a serdülők az álhírek felismerésében?

Számos kutatás foglalkozott már azzal, felnőttként mit tehetünk az ellen, hogy az álhírek csapdájába essünk – de vajon mi a helyzet a serdülőkkel? Az ELTE PPK kutatói friss tanulmányukban azt vizsgálták, milyen tényezők segítik, illetve akadályozzák a tinédzsereket a hamis információk felismerésében.

Az utóbbi évek kutatási eredményei szerint a serdülők világszerte csökkenő érdeklődést mutatnak a hírfogyasztás iránt, és nehezen ismerik fel a hamis információkat. Az álhíreknek számos veszélye van a demokráciára nézve: alááshatják a politikai részvételt, károsíthatják a tájékozott döntéshozatalt, és csökkenthetik az intézményekbe vetett bizalmat. A mostani serdülő korosztály tagjai néhány éven belül választópolgárokká válnak, így jelentős szerepük lesz a demokrácia alakításában; éppen ezért különösen fontos, hogy ki tudják szűrni a hamis információkat a hírfogyasztás során – emelik ki a tanulmány szerzői.

A kamaszok jelentős időt töltenek közösségi média platformok böngészésével, és jellemzően inkább „belebotlanak” a hírekbe, mintsem hogy szándékosan rájuk keresnének. Emellett szívesebben olvasnak véleménycikket, mint objektív információt tartalmazókat, aminek következtében hajlamosak elfogult vagy egyoldalú forrásokból tájékozódni. A hírek esetében több figyelmet szentelnek influenszereknek és hírességeknek, mint újságíróknak, és a kutatók szerint a kapott információk és a hírforrás megbízhatóságát kevésbé szokták ellenőrizni.

Faragó Laura, Orosz Gábor, Paskuj Benedek és Krekó Péter kutatásukban azt elemezték, hogy serdülők esetében milyen tényezők segítik és hátráltatják az álhírek felismerését. Vizsgálatukban összesen 1582 magyar gimnazista vett részt 25 iskolából. A kutatók többek között valós és álhírek Facebook-poszt formátumú szalagcímeit mutatták nekik, amelyekről el kellett dönteniük, hogy mennyire tűnnek valósnak. Emellett random módon generált, értelmetlen mondatokról kellett megítélniük, hogy van-e jelentésük – ha valaki az ilyen idézeteknek értelmezhető mélységet tulajdonít, az növeli az esélyét annak is, hogy bedőljön az álhíreknek.

A kutatás eredményei szerint azok a tinédzserek jobbak az álhírek felismerésében, akik analitikusan gondolkodnak és motiváltak az alapos mérlegelésre. Az analitikus gondolkodás a felnőttek esetében is csökkenti az álhírek hihetőségét, függetlenül attól, hogy az adott hír egyezik-e az olvasó ideológiáival. Sőt, már maga a kognitív erőfeszítés – vagyis az, ha figyelmesen, mélyrehatóan elgondolunk egy olvasott hír igazságtartalmán – is védelmet nyújthat a hamis információval szemben. A kutatók kiemelik még, hogy azok a fiatalok kevésbé hajlamosak elhinni az értelmetlen idézeteket és az álhíreket, akik az etnikai többséghez tartoznak, és szüleik magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek.

A szerzők szerint az álhírek felismeréséhez a kognitív képességek összességében fontosabbak, mint a társadalmi-gazdasági és az etnikai hovatartozás. Ez azt jelenti, hogy függetlenül attól, milyen társadalmi vagy etnikai státuszú egy serdülő, az analitikus gondolkodás és az arra való motiváció védelmet nyújthat az álhírekkel szemben.

Sajtókapcsolat:

- kommunikacio@elte.hu

Eredeti tartalom: Eötvös Loránd Tudományegyetem

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/15329/mennyire-jok-a-serdulok-az-alhirek-felismereseben/>